

6. ПОШУКИ ОБДАРОВАНОСТІ

Алла Іванівна Скрипник,

учитель української мови і літератури
та зарубіжної літератури,
учитель початкових класів
Томаківського ЗНЗ I–III-го ступенів № 1,
сmt. Томаківка, Україна

УДК 37.091.212/3

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ В УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ (з досвіду педагогічної діяльності)

Продовження, початок у № 3 (46); 4 (47); 5 (48); 6 (49); 7 (50) за 2016 р.

Батьківський всеобуч Тренінг I

Тема: Виховуємо обдаровану дитину

Мета: визначити роль сім'ї та школи у вихованні ознак обдарованості в учнів; формувати у батьків бажання розвивати ознаки обдарованості дітей засобами гурткової роботи; розвивати у батьків уміння спілкуватися в групах, вільно висловлювати думки, проявляти лідерство.

Обладнання: папір А3, А4, фломастери, стікери, макети «ЗНЗ», «Родина» і «Обдарована дитина», вставка зошитів та робіт з художньої праці.

Хід зборів

I. Організаційна частина

1. Знайомство.
Знайди свою половинку. Візьми інтерв'ю у своєї половинки.

2. Прийняття Правил зборів:
- дотримуватись регламенту;
  - бути толерантним;
  - не перебивати;
  - заперечуєш – пропонуй;
  - бути відвертим.

Оголошення теми зборів.

3. Вправа «Очікування».

Батьки на стікерах пишуть, що вони очікують від сьогоденних зборів.

II. Основна частина

4. Вправа «Батьки – педагоги»

Для проведення гри потрібно поділити колектив на дві групи.

Робота над визначенням. *Обдарована дитина* – це дитина, яка має необхідні задатки, знання, здібності у певній галузі.

Зобразити графічно галузі в яких може бути обдарована дитина.

Руханка

– Встаньте ті, в кого дитина: любить співати; танцювати; займатись спортом; малювати; складати і вигадувати історії; виготовляти щось своїми руками; грати в інтелектуальні ігри, комп'ютерні ігри тощо.

5. Вправа «Сім'я – навчальний заклад»

Для проведення гри потрібно поділити батьків на дві групи.

Визначити:

- що батьки роблять, щоб розвивати у дитини ознаки обдарованості;
- що робить ЗНЗ, щоб виявляти і розвивати обдарованих учнів;
- недоліки у вихованні батьків та вчителів;

III. Заключна частина

Обговорення:

– Де себе може проявити обдарована дитина (відповідно віку)?

– міні-аналіз спостережень та досліджень педагога;

– поради батькам щодо виховання обдарованої дитини.

Висновок

Гурткова робота – одна зі сфер позакласної діяльності, що сприяє розвитку та вдосконаленню ознак обдарованості дитини.

Обговорення та аналіз «очікувань»:

– *побажання*: «Я бажаю Вам, щоб Ви допомогли своїй дитині...»

Тренінг II

Тема: Позитивні емоції. Звідки їх черпати?

I. Привітання

1. Вступне слово вчителя
2. Вправа «Чоловічок»

Завдання полягає у тому, щоб зобразити на обличчі чоловічка емоцію з якою завітали на батьківські збори.

II. Правила співпраці

Вироблення та прийняття правил співпраці.

III. Очікування

3. Вправа «ЗНЗ»

Завдання полягає у тому, щоб розповісти присутнім про очікування від батьківського всеобучу. Посадити «чоловічка» на макет «ЗНЗ».

IV. Інформаційний блок

4. Словникова скарбничка

Емоція – це вираження мімікою обличчя та жестами відношення до оточуючого середовища.

Позитивна емоція – це вираження мімікою обличчя щастя, радості, спокою, пережитими внаслідок власної позитивної діяльності чи інших.

Негативна емоція – це вираження мімікою обличчя страху, злості, смутку, провини, пережитими внаслідок власної негативної діяльності чи інших.

5. Огляд малюнків дітей «Мій настрій»

V. Практичний блок

6. Вправа «Квіточка – листочок»

Для виконання вправи батьківський колектив потрібно об'єднати у дві групи.

7. Вправа «Хмаринка» (5 хв)

Учасники групи «квіточки» працюють над запитанням: «Що заважає дітям розвивати позитивні емоції?»

Учасники групи «листочки» працюють над запитанням: «Що заважає батькам формувати позитивні емоції?»

Захист напрацювань одним із членів групи (3 хв).

Визначення спільних негативних ознак, які заважають розвитку позитивних емоцій.

Руханка

– В мене руки гарні, а в сусіда кращі... (3 хв)

Метою виконання руханки є порухатись, отримати позитивний заряд емоцій.

8. Вправа «Правила» (5 хв)

Мета вправи полягає у виробленні правил порад для дітей і дорослих, яких необхідно дотримуватись, щоб зберегти та покращити емоційне здоров'я.

Учасники групи «квіточки» працюють над «правилами» для дітей.

Учасники групи «листочки» працюють над «правилами» для батьків.

Захист напрацювань одним із членів групи (3 хв).

VI. Підсумок

9. Вправа «Коло»

Завдання полягає у тому, щоб описати враження від сьогоднішнього тренінгу. Чи справдилися ваші очікування?

VII. Побажання

– Я бажаю вам, щоб ваші сподівання завжди здійснювались, щоб ваше життя було щасливим, казковим, квітухим, сонячним, щоб ви отримували більше позитивних емоцій. А для цього необхідно замислитись над словами Митрополита Радожського: «Цінуйте момент, який ви проживаєте зараз, цінуйте людей, з якими ви йдете по життю поруч». Спробуйте застосувати до вашого життя ті поради, що виконували сьогодні разом, адже суспільна думка – це двигун прогресу.

Тренінг III

Тема: Соціальне здоров'я – складова всебічного здоров'я

Мета: спонукати батьків замислитись над важливою складовою всебічного здоров'я – соціальним здоров'ям; з'ясувати, які чинники впливають на погіршення соціального здоров'я, а які на покращення; виховувати бажання зберігати, зміцнювати власне соціальне здоров'я та здоров'я власних дітей.

Обладнання: маркери, папір, таблички (червона, жовта, зелена), макет «Земля», «Хмаринка», «Квітка галявина», «Сонце».

Хід зборів

I. Привітання (2 хв)

Мета: налагодити приємну атмосферу у колективі.

1. Вправа «Зустріч привітних очей»

II. Прийняття правил спілкування (1 хв)

Прийняття Правил зборів:

- бути толерантними;
- бути ввічливими;
- не перебивати;
- заперечуєш – пропонуй;
- бути відвертим.

III. Очікування. Знайомство (7 хв)

Мета: визначити соціальну позицію кожного з батьків.

2. Вправа «Рука»

Мета вправи полягає у тому, щоб написати п'ять іменників про себе. Далі відбувається захист напрацювань кожним учасником.

3. Вправа «Продовж речення»

– Я очікую від сьогоднішнього спілкування...

IV. Інформаційний блок (5 хв)

4. Словникова скарбничка

Соціальне здоров'я – здатність людини встановлювати та підтримувати взаємини з іншими людьми.

Громадське (суспільне) здоров'я – здоров'я людини, що залежить від політичних, економічних, суспільних проблем.

5. Слово учителя

– Шановні батьки, на сьогодні країна переживає політичну, економічну, екологічну кризи, які мають значний вплив на соціальне здоров'я кожного громадянина

України. Тенденцією стає зменшення соціальної підтримки навіть у традиційних соціальних джерелах (сім'я, друзі). Знижується народжуваність, менше людей одружуються і більше розлучаються. У неповних сім'ях виникає відповідний соціальний дискомфорт. Також необхідно зауважити, що чимало неприємностей трапляється у повних сім'ях через несвоєчасну виплату коштів чи взагалі втрату роботи годувальниками.

На сучасному етапі такі хвороби як СНІД, туберкульоз, різні штами грипу тримають суспільство у постійній напрузі. Завдання дорослих полягає у тому, щоб навчитись самим адаптуватись до небезпечних проявів у суспільстві та допомогти адаптуватись дітям. Сьогодні у нашому «класному суспільстві» ми спробуємо розібратися, які чинники впливають на погіршення, а які – на покращення соціального здоров'я наших дітей. Чого необхідно неухильно дотримуватись, щоб зберегти та зміцнити власне соціальне здоров'я та здоров'я наших дітей?

V. Практичний блок (20 хв)

6. Вправа «Світлофор»

Для виконання завдання необхідно об'єднати колектив батьків у три групи – червону, жовту, зелену.

Робота в групах. Червона група з'ясовує, які чинники впливають на погіршення соціального здоров'я дітей (хмаринка). Жовта група з'ясовує, які чинники впливають на покращення соціального здоров'я дітей (квіткава галявина). Зелена група виробляє правила, яких необхідно неухильно дотримуватись, щоб соціальне здоров'я було міцним (сонце).

Далі відбувається захист одним з учасників на працювань групи.

VI. Підсумок

7. Слово вчителя

– Я бажаю, щоб у вас завжди були сили, які б зміцнювали ваше соціальне здоров'я, що принесе у сім'ю щастя, любов і добробут.

Рекомендації щодо збереження соціального здоров'я.

Висновки

Робота за згаданою темою допомагає розібратись, як необхідно орієнтуватися на виявлення та підтримку креативних учнів. Складність діагностування креативності полягає, з одного боку, в адаптації дитини до класного та шкільного середовища, а з іншого – вона має багатозначний спектр проявів. Високі творчі успіхи часто супроводжуються слабким розвитком моторики,

навичок і мотивації спілкування, саморегуляції тощо. За умови такої неоднозначності креативну дитину часто сприймають некерованою, негідною.

Для розвитку креативності молодших учнів необхідно стати творчим учителем: постійно долати в собі інертність, шаблони та формальності у викладанні, прагнути до відкриття та застосування нових методів у навчанні, форм творчого спілкування, самовдосконалюватися тощо. Зусилля необхідно спрямовувати на розвиток особистості дитини, її індивідуальності, а також на пошук оптимальних способів розвитку творчого потенціалу. Також важливо уважно та чуйно ставитися до проявів творчої активності молодших учнів.

Потрібно стимулювати дітей до висловлення творчої ідеї; демонструвати знахідки або нові рішення; поважати цікавість дитини; уважно вислуховувати і відповідати на питання, навіть якщо вони здаються дивними.

Учитель повинен прагнути побачити в кожному учню творчий потенціал, індивідуальну креативність та намагатись розвинути його, а також допомагати зрозуміти себе, а батькам – власних творчих дітей. Таким чином, з одного боку, необхідно змінювати соціальний статус учня, а з іншого – підвищувати престиж творчого мислення, що призведе до усвідомлення цінності творчих рис особистості.

Вважаємо, що під час формування креативності необхідно надавати дитині психологічну свободу: вибору у вираженні почуттів та переживань, у можливості самому приймати рішення. Така свобода сприятиме розвитку уяви і фантазії, «польоту думки» та самостійності, наполегливості у досягненні поставлених цілей. Для цього необхідно надати учням відносну самостійність та свободу, створити сприятливий робочий клімат, не застосовувати жорстких вимог і регламенту, забезпечувати незалежність у виборі та прийнятті рішень, створювати можливості для прояву креативності.

Потрібно сприяти формуванню в учнів адекватної самооцінки, що стимулює їх до діяльності. Тому під час оцінювання творчих досягнень учнів необхідно окремо враховувати індивідуальні результати кожного, а не з загальноприйнятих стандартів. Це допоможе підготувати ґрунт для подальших успіхів, позитивної самосвідомості учнів, набування впевненості в собі.

Робота над такою цікавою, неординарною, творчою темою дає можливість для професійного зростання. Учитель розвивається як особистість, для якої толерантність, терпимість, чуйність, креативність, мудре лідерство, гуманізація стали домінуючими не лише у співпраці з дітьми, а й повсякденному житті.

Результативність діяльності

Діяльність з формування креативності у молодших учнів була висвітлена у місцевій газеті «Наш край», інформаційно-методичному виданні «Фізична культура і здоров'я», на шкільному сайті та в блозі.

Керівництво засіданнями Школи підвищення фахової майстерності в районі за темою «Розвиток креативності – запорука формування інноваційної особистості» та керівництво шкільною творчою

лабораторією за темою «Педагогічні технології розвитку креативної особистості» надало нам можливість зрости методично та брати участь у:

- V обласному ярмарку «Педагогічні здобутки освітян Дніпропетровщини – 2011»;
- XVI Міжнародному конкурсі дитячої творчості «Чарівна книжка – 2011» у номінації «Проба пера»;
- II Всеукраїнському конкурсі «Творчий учитель – обдарований учень», 2013 р.

Також випустили буклет і брошуру за темою «Впровадження курсу «Риторика» у практику діяльності», збірку дитячих казок «Українські родинні казки нашого класу», «Осінні казки».

Показником систематичного та ефективного формування креативності в учнів стала результативна участь у багатьох творчих конкурсах.

Досягнення у початковій школі Тищенко Тетяни:

- районний етап літературно-мистецького конкурсу «Собори наших душ» (поезія, 2009 р.) – **I місце**;
- обласний етап літературно – мистецького конкурсу «Собори наших душ» (поезія, 2010 р.) – **II місце**;
- Всеукраїнський конкурс «Олімпійський рух: історія і сьогодні» (районний тур, 2010 р.) – **I місце**;
- Всеукраїнський конкурс «Олімпійський рух: історія і сьогодні» (обласний тур, 2010 р.) – **лауреат**;
- XVI Міжнародний конкурс дитячої творчості «Чарівна книжка – 2011» – **лауреат**.

Досягнення у 5, 6, 7 класах:

- Обдаровані діти – надія України «Перші кроки» – **I місце**;
- Всеукраїнська олімпіада «Олімпус» – **сертифікат**;
- Міжнародний мовно-літературний конкурс імені Т. Шевченка (районний етап) – **II місце**;
- Благодійний фонд Братів Кличків «Школа успіху» – **диплом**;
- Всеукраїнський конкурс «Мультітест» (математика) – **диплом**;
- Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика – **I місце**;
- Конкурс «Казка про здоров'я» – «Друг пан Здоров'я» (районний тур) – **II місце**;
- Всеукраїнський конкурс «Найкращий читач – 2013» – **I місце**.

Досягнення Большової Карини: районний етап літературно-мистецького конкурсу «Собори наших душ» (проза, 2014 р.) – **I місце**;

Досягнення Зубенко Христини: районний етап літературно-мистецького конкурсу «Собори наших душ» (проза, 2014 р.) – **II місце**.

Використані літературні джерела

1. Василькевич Я. Проблема діагностики творчих здібностей у діяльності психологічної служби ВНЗ [Текст] / Я. Василькевич // Рідна школа. – 2008. – № 10. – С. 43–45.
2. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень [Текст]: монографія / Держ. фонд фундамент. дослідж. М-ва освіти і науки України / ред.: В. О. Моляко; О. Л. Музика. – Житомир: Рута, 2006. – 320 с.
3. Колеснікова Г. І. Літературна творчість – ефективний засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів [Текст] / Г. І. Колеснікова // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. – 2010. – Вип. 28. – С. 239–244.
4. Курята Ю. В. Креативне мислення як чинник соціалізації дітей молодшого шкільного віку [Текст]: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Ю. В. Курята; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2008. – 20 с.
5. Лобода О. В. Креативність як основа психічного здоров'я особистості [Текст] / О. В. Лобода // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 61–65.
6. Міщиха Л. П. Психологія творчості [Текст]: навч. посіб. / Л. П. Міщиха; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 447 с.
7. Нікітенко Т. М. Творчий розвиток особистості – одне з найважливіших завдань гуманістичного освітнього процесу [Текст] / Т. М. Козіна, Р. І. Нікітенко // Наша школа. – 2008. – № 4. – С. 37–42.
8. Розвиток творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку [Текст] / М. О. Шопіна // Освіта на Луганщині. – 2007. – № 2. – С. 136–139.
9. Якубова Л. А. Методика розв'язання проблемних завдань як засобу розвитку творчих здібностей школяра [Текст] / Л. А. Якубова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 2. – С. 97–103.
10. Новолокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій [Текст] / Н. П. Новолокова. – Харків: Основа, 2012. – 176 с. – (Серія: «Золота педагогічна скарбниця»).